

Projekt

Arla rekreatjonsområde

Län och kommun

Västra Götalands län, Götene

Kommunens projektansvarige

Kommunens projektansvarige

Fredrika Klang Schönborg

Postadress

Torggatan 4

Telefon

0511386233

E-post

fredrika.klang-schonborg@gotene.se

Organisationsnummer

212000-1652

Enhet/förvaltning

-

Postnr Postort

53380 Götene

Mobil

-

Postgiro/Bankgiro

5824-9814

Betalningsreferens

164001

Övriga kontaktpersoner

Inga övriga kontaktpersoner.

Projektbeskrivning

Projektnummer	Status	Gott exempel	Projektets tema
23139787	Beviljad	Nej	Övrigt
Projektets startår	Projektstart	Projektslut	Nytt Projektslut
2023	2023-12-15	2024-11-30	-
Tätortsnära	Kmn diarienummer	Lst diarienummer	Projektet drivs av
Projektet är tätortsnära	KSK 2023/639	501-46685-2023	Kommun och förening i samverkan

Sammanfattning

LONA projekt Arla rekreatjonsområde har som syfte att stärka och synliggöra viktiga ekosystem, ekosystemtjänster, kulturvärden och rekreation för människor som bor, verkar och besöker Götene tätort. Projektet är i samverkan med företaget Arla Foods, Biosfärområde Vänerskärsgården med Kinnekulle och Götene kommun. Arlas rekreatjonsområde är en förstudie för att identifiera och främja naturvärden, folkhälsan och friluftsliv i ett tätortsnära naturområde. Projektet syftar till att stärka arbetet för hållbar grönskturskötsel av tätortsnära naturområden.

Syfte

Syftet med projektet är att genomföra en förstudie som beskriver förutsättningarna med dess möjligheter och utmaningar när det kommer till att förstärka områdets attraktivitet som rekreatjonsområde. Förstudien syftar också till att i nästa skede leda till genomförande av insatser som stärker den lokala biologiska mångfalden i anslutning till industriområde och dagvattendammar samtidigt som vi ökar tillgängligheten till tätortsnära rekreatjonsområden och stärker folkhälsan. Projektet blir ett exempel på hur en liten kommun kan bidra till det lokala naturvårdsarbetet och de nationella miljömålen tillsammans med ett stort livsmedelsföretag och en förening.

En åtgärd innebär att samla in underlag samt skapa en naturvärdesinventering ((NVI). Den kommer att genomföras med hjälp av naturvårdskonsulter som kartlägger och inventerar naturvärdena på platsen. Andra underlag innefattar dialog och insamling av idéer från invånare och aktörer så som pedagoger, förskole- och skolelever, Biosfärambassadörer, industripersonal, folkhälsoplanerare på Götene kommun och rekreatjons- och naturaktiva föreningar.

En annan åtgärd innebär att konsulter skapar ett designförslag som ger en tydlig och samlad bild av hur den stärkta och attraktiva rekreatjonsmiljön kan komma att se ut efter att konkreta insatser har gjorts. Aspekter som folkhälsa, rekreation och kulturvärden är i fokus. För att effektivisera projektet kommer insamling av underlag samt NVI:n och designförslaget pågå parallellt en tid, även om designförslaget färdigställs i det senare skedet. När NVI:n är färdigställd kommer naturvärdena vävas in i designförslaget. Där kommer också framgå hur vi kan främja och synliggöra fornlämningar i området och de insamlade underlagen från invånare och andra aktörer utgör också värdefulla underlag för designförslagets utformning.

Designförslag baseras därmed på NVI, folkhälsoperspektivet, friluftsförande och kulturvärden. Förstudien kommer därmed utgöra en värdefull grund för att fatta bästa möjliga beslut när det kommer till förändringar och att långsiktigt säkra upp både skötsel, bevarande och tillgängligheten till området.

Bakgrund

Projektet Arlas rekreatjonsområde är en förstudie och första steget till att skapa ett rekreatjonsområde som bidrar till stärkt natur, folkhälsa och möjlighet till friluftsliv.

Området har stor potential att stärka tätortsnära rekreatjonsområden genom att involvera perspektiv för folkhälsa och friluftsliv. På fastigheten som är ungefär 7,2 ha anlade Arla en våtmarksanläggning 2001 som består av tre dammar. Dammarna rymmer ca 6 000 m³ och hits leds permeat från RO-filtren, kondensat och dagvatten, som bland annat avlastar reningsverket. I området finns det ett rikt fågelliv kopplat till dammarna, och området nyttjas även för friluftslivsfrämjande aktiviteter som fågelskådning och promenader. På fastigheten finns flera fornlämningar, genom förstudien ges underlag för hur dessa ska främjas, bevaras och förhoppningsvis skapa kulturvärde för området.

Genom projektet skapas en ny samverkan mellan livsmedelsföretaget Arla Foods, som bidrar med många arbetstillfällen till Götene tätort, Biosfärområde Vänerskärgrården med Kinnekulle och Götene kommun. Arla har uttryckt en vilja att bidra till de lokala naturvärdena och rekreatjonsmöjligheterna på deras fastighet Västerby 1:281 i Götene tätort. Arla går in som medfinansier till projektet för att skapa en tydlig landskapsdesign som ska gynna både sociala och ekologiska värden.

Biosfärområde Vänerskärgrården med Kinnekulle är ett av Unescos utnämnda modellområden för ekologisk, social och ekonomisk hållbar utveckling. Inom verksamheten finns en gedigen erfarenhet av projektledning och koordinering. Biosfärföreningen kommer ha en projektledande roll i förstudien.

I Götene kommuns gällande översiktsplan antagen 27 februari 2023 är området utpekad som Natur och rekreatjonsområde. Områden som är värdefulla för rekreation, biologisk mångfald, friluftsliv och ekosystemtjänster pekas ut som Natur och rekreatjonsområden.

Götene kommun arbetar med en ny detaljplan öster om Arlas fastighet, där kommunen planerar för ett nytt verksamhetsområde. Andelen hårdgjorda ytor kommer öka och då behovet av ett rekreatjonsområde. Det är även mer väsentligt att öka naturvärdena i området och skapa miljöer som gynnar pollinerare, fåglar, smådjur och insekter. Götene kommun undersöker i samråd med trafikverket möjligheten att skapa en undergång eller övergång vid väg 44 för att öka säkerheten och tillgängligheten till området.

Genom förstudien ska underlag framtas i form av designförslag. Samverkansparterna har för avsikt att nästkommande år utföra åtgärderna.

Lokala aktörer

Företaget Arla Foods, Biosfärområde Vänerskärgrården med Kinnekulle och Götene kommun

Projektets bidrag till miljö kvalitetsmålen och långsiktigt och varaktigt naturvårdsarbete i kommunen

Projektet bidrar främst till miljö kvalitetsmålen God bebyggd miljö och Ett rikt växt och djurliv. Projektet verkar i linje med Agenda 2030 och strategin för levande städer. Projektet verkar främst mot mål 3 God hälsa och välbefinnande, mål 11 Hållbara städer och samhällen, och mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald. Genom projektet kommer flera aktörer både kommunala och privata få utökad kunskap om hur grönstruktur kan gynnas, främjas och skötas.

Projektets långsiktiga effekter

Projektet bidrar till stärkt och jämlik folkhälsa genom ökad tillgång till tätortsnära natur. Tillgång till tätortsnära natur är en viktig del för hållbar utveckling och är direkt kopplad till människans hälsa och välmående.

Götene kommun ska fortsätta vara en attraktiv friluftskommun. Projektet bidrar till att det ska vara enkelt för kommuninvånare och besökare att ha tillgång till tätortsnära natur- och kulturlandskap, fysisk aktivitet och för återhämtning.

Projektet bidrar till Biosfärområde Vänerskärgrården med Kinnekulles hållbara utveckling. Biosfärföreningen får nya erfarenheter utifrån samverkan i den nya samverkanskonstellationen som kan användas och spridas i framtida arbete.

Företaget Arla och dess anställda får en större medvetenhet om den närmiljö som finns i Götene kommun, samt hur de kan bidra till den lokala naturmiljön och gynna flera ekosystemtjänster.

Genomförande och erfarenheter

Projektet Arlas rekreatiomsområde är en förstudie uppdelad i två åtgärder. Där första åtgärden är insamling av material genom en naturvärdesinventering (NVI) och en medborgardialog. Den andra åtgärden är ett gestaltungsforstag.

- En naturvärdesinventering (med tillägg om fågelinventering) genomfördes av konsultföretaget Örnborg Kyrkander Biologi & Miljö. NVI:n genomfördes för att kartlägga naturvärden på fastigheten Västerby 1:281 och lokalisera eventuella arter som omfattas av artskyddsförordningen eller andra skydd. Inventeringen genomfördes enligt SS 199000:2023. NVI:n gjordes på fältnivå med detaljeringsgrad detalj och tillägg av de fördjupade inventeringarna generellt biotopskydd och artförekomster av kärlväxter. Fågelinventeringen genomfördes genom att samtliga arter och individer har noterats med uppgift om eventuell häckningsaktivitet vid tre tillfällen under våren/försommaren 2024.
- Biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle genomförde en medborgardialog för att få in synpunkter och idéer från människor som bor och verkar i Götene om hur Arlas fastighet kan utvecklas och bli mer attraktiv för rekreation. Genom intervjuer, platsbesök, telefonsamtal, mejl och sociala medier inkom cirka 65 personers åsikter.
- Gestaltungsforstaget togs fram av konsultföretaget Lava Studio AB, med målet att öka både naturvärden och rekreativvärden i det aktuella området. Forstaget baseras på insekter från NVI:n och medborgardialogen.

Samtliga planerade åtgärder har genomförts enligt satt tidsplan. Projektet påbörjades i början av 2024 och avslutades enligt tidsplan den 30 november 2024. Naturvärdesinventeringen, medborgardialogen och gestaltungsforstaget genomfördes inom denna tidsram.

Projektet har genomförts som planerat vad gäller samverkan. Samtliga involverade parter har samarbetat effektivt för att uppnå projektets mål.

Erfarenheter:

Förstudien erbjuder en gedigen grund och en inspirerande vision för att utveckla området på ett sätt som främjar både naturvärden och rekreativvärden. Förstudien visualiserar hur ett område kan gynna flera olika värden genom gemensamma insatser. Genom att planera skymmande växtlighet skapas värden både för naturen och för rekreation genom skapandet av "naturrum". Genom enkla medel som riktad skötsel och plantering av ett fåtal träd kan en öppen ängsmark och mosaiklandskap skapas.

Projektets initiala och långsiktiga effekter från naturvårdssynpunkt

Förstudien har resulterat i ett gestaltungsforstag som, om föreslagna åtgärder genomförs, kan bevara och stärka den biologiska mångfalden i området. Genom att plantera en mångfald av träd och buskar, skapa öppna ängsmarker och etablera mosaiklandskap, kan vi gynna olika arter och deras livsmiljöer. Att stärka platsen skulle också innebära förbättrad konnektivitet mellan centrala Götene och omgivande naturmarker, vilket gynnar både människor, insekter och fåglar.

Förslaget inkluderar även utbildningssektioner där besökare kan lära sig mer om naturen och dess ekosystem. Dessa utbildningsinsatser bidrar till att öka medvetenheten och engagemanget för naturvård. Företaget Arla och dess anställda får också en ökad medvetenhet om den närmiljö som finns i anslutning till Arlas fabrik, samt hur de kan bidra till den lokala naturmiljön och gynna flera ekosystemtjänster. Förstudien tar även hänsyn till de fornlämningar som finns i området. Genom att informera om dessa kulturhistoriska lämningar kan vi öka kunskapen för områdets historia.

Förstudien ger dessutom värdefullt underlag till både kommunen och biosfärområdet för framtida projekt i andra områden.

Samverkan med flera aktörer

Projektet har skett i samverkan mellan företaget Arla Foods, Biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle och Götene kommun

Hur kommer projektets återstående uppföljning och utvärdering att gå till

Förstudien är nu färdigställd och kommer att delas internt inom hela Arla Foods, samt via olika kanaler inom Biosfärområdet Vänerskärgården med Kinnekulle och kommunen. Förstudien kommer även delas med andra biosfärområden och privata aktörer som kan vara intresserade av att göra något liknande på deras mark.

Arla är i processen att söka nytt miljötillstånd och planerar att muddra dammarna under hösten 2025. Nästa steg är att genomföra de föreslagna åtgärderna och eventuellt söka ytterligare finansiering för att stödja projektets fortsatta utveckling.

Projektets stöd till olika samhällsintressen

I vilken omfattning stödjer projektet de globala hållbarhetsmålen?

Hållbarhetsmål 2030	Ingen betydelse	Liten betydelse	Stor betydelse
Ingen fattigdom	X		
Ingen hunger	X		
Hälsa och välbefinnande			X
God utbildning för alla		X	
Jämställdhet	X		
RentVattenOchSanitet	X		
HållbarEnergiFörAlla	X		
Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	X		
Hållbar industri, innovationer och infrastruktur		X	
Minskad ojämlikhet		X	
Hållbara städer och samhällen			X
Hållbar konsumtion och produktion		X	
Bekämpa klimatsförändringen		X	
Hav och marina resurser	X		
Ekosystem och biologisk mångfald			X
Fredliga och inkluderande samhällen	X		

I vilken omfattning stödjer projektet genomförande av miljökvalitetsmålen?

Miljökvalitetsmål	Ingen betydelse	Liten betydelse	Stor betydelse
Begränsad klimatpåverkan		X	
Frisk luft		X	
Försurning	X		
Giftfritt	X		
Ozonskikt	X		
Strålning	X		
Övergödning	X		
Sötvatten	X		
Grundvatten	X		
Kust och hav	X		
Våtmark		X	
Skog	X		
Odlingslandskap		X	
Fjäll	X		
Bebyggelse		X	
Djur och växter			X

Åtgärder och kostnader i projektet

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
1		2023-12-15	2024-11-30
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
91 000 kr	45 500 kr	0 kr	
Utfall total kostnad	Utfall sökt bidrag	Utfall ideellt arbete	
96 275 kr	45 500 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
02 - Framtagande av underlag t.ex. i form av kommunala naturvårdsprogram för genomförande av åtgärder inom naturvård och därmed sammanhängande friluftsliv			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
13 - Övrigt		7	ha
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
16 - Ett rikt växt- och djurliv	09 - Generell naturtyp	09 - Generell organismtyp	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		03 - Friluftsliv – rekreation - hälsa	
Genomförd i sin helhet		Slutår	
Ja		2024	
Motivering till förändringar			
Ingen information			

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Framtagande av underlag görs främst genom en naturvärdesinventering av grönområdet för att identifiera växt- och djurarter. Inventering görs av konsulter. Dialog förs med invånare för insamling av idéer för ett attraktivt rekreatjonsområde.

Arbetstid beräknas: 30 h för Biosfärföreningen inkl. milersättning, 30 h för Götene kommun och 8 h för Arla.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Naturvärdesinventeringen ska ligga till grund för ett designförslag för hur vi kan främja naturvärden, folkhälsa och friluftsliv i området.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
2		2023-12-15	2024-11-30
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
78 800 kr	39 400 kr	0 kr	
Utfall total kostnad	Utfall sökt bidrag	Utfall ideellt arbete	
78 800 kr	39 400 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
02 - Framtagande av underlag t.ex. i form av kommunala naturvårdsprogram för genomförande av åtgärder inom naturvård och därmed sammanhängande friluftsliv			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
13 - Övrigt		1	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
16 - Ett rikt växt- och djurliv	09 - Generell naturtyp	09 - Generell organismtyp	03 - Människa/Friluftsliv
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
5 - Attraktiv tätortsnära natur		03 - Friluftsliv – rekreation - hälsa	
Genomförd i sin helhet		Slutår	
Ja		2024	
Motivering till förändringar			
Ingen information			

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Designförslag över landskapet ska visa hur området kan utvecklas och föreslå åtgärder för att höja värden för biologisk mångfald, pollinering, folkhälsa och friluftsliv.

Arbets tid beräknas: 20 h för Biosfärföreningen, 20 h för Götene kommun och 4 h för Arla.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Götene kommun, Arla Foods och Biosfärområdet Vänerskärsgården med Kinnekulle kommer förvalta resultatet och har för avsikt att nästkommande år utföra de föreslagna åtgärderna.

Kostnader per kostnadsslag

Arbetskostnad	47 800 kr
Material	0 kr
Köpta tjänster	127 275 kr
Resor	0 kr
Övrigt	0 kr
Summa (kr)	175 075 kr

Summering åtgärder

Åtgärdsnummer		Total kostnad	Sökt bidrag	Beviljat bidrag	Värde av ideellt arbete
1	Ansökan Utfall	91 000 kr 96 275 kr	45 500 kr	45 500 kr 45 500 kr	0 kr 0 kr
2	Ansökan Utfall	78 800 kr 78 800 kr	39 400 kr	39 400 kr 39 400 kr	0 kr 0 kr
Summa	Ansökan Utfall	169 800 kr 175 075 kr	84 900 kr	84 900 kr 84 900 kr	0 kr 0 kr

Omfattar ansökan åtgärder för vilka stöd sökts eller beviljats enligt annan författning?

Nej

Finansiering

Typ av finansiär	Namn/Kommun		Intyg bilaga
Kommun	Götene		2
Period från		Period till	
2023-12-15		2024-11-30	
År	Kontanta medel	Egen arbetsinsats inkl LKP	Värde av ideellt arbete
2023	-	-	-
2024	-	18 500 kr	-
Totalt	0 kr	18 500 kr	0 kr

Typ av finansiär	Namn/Kommun		Intyg bilaga
Företag	Arla Foods		1
Period från		Period till	
2023-12-15		2024-11-30	
År	Kontanta medel	Egen arbetsinsats inkl LKP	Värde av ideellt arbete
2023	-	-	-
2024	61 600 kr	4 800 kr	-
Totalt	61 600 kr	4 800 kr	0 kr

Totalt belopp från samtliga finansiärer

Kontanta medel	Egen arbetsinsats inkl LKP	Värde av ideellt arbete
61 600 kr	23 300 kr	0 kr

Villkor

Id	Beskrivning	Uppfylld
01(2020)	Bidraget får enbart användas för de åtgärder och de resultat som anges i detta beslut.	Ja
02(2020)	Förändringar av projektets åtgärder, resultat, budget eller tidsplan ska godkännas av Länsstyrelsen. Anmälan ska ske i god tid. Om projektet inte kan fullföljas ska Länsstyrelsen underrättas omgående.	Ja
03(2020)	För fleråriga projekt ska en verksamhetsrapport inrapporteras i LONA-tjänsten och en pdf av rapporten ska e-postas till Länsstyrelsen senast den 1 mars varje år.	Ja
04(2020)	En slutrapport ska inrapporteras i LONA-tjänsten och en påskriven utskrift i pdf ska inlämnas till Länsstyrelsen senast tre månader efter det att projektet är genomfört.	Ja
05(2020)	Vid marknadsföring och information om projektet, och i alla dokument som framställs inom projektet ska det tydligt framgå att "Statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt är medfinansierat för genomförandet av detta projekt". Det gäller böcker, rapporter, broschyrer, informationstavlor, pressmeddelanden, webbplatser m.m. Naturvårdsverkets symbol "LONA" ska användas.	Ja
06(2020)	Åtgärder som kan definieras geografiskt ska fotodokumenteras före och efter genomförd åtgärd. Fotografier som visar att åtgärderna har genomförts ska medfölja slutrapporten för projektet.	Ja
07(2020)	Faktiska utgifter samt kostnader för arbetstid (både kommunal, ideell eller annan) ska kunna verifieras på begäran av Länsstyrelsen.	Ja
08(2020)	Allt material som tas fram i projektet och presenteras digitalt ska vara tillgängligt för alla. Exempelvis ska en rapport sparas i lämpligt digitalt format för att kunna läsas upp i talsyntesprogram.	Ja
09(2020)	Projektet ska presenteras på kommunens webbplats under projektets löptid.	Ja
Tid	Projektet ska vara genomfört senast den 30 november 2024.	Ja
Artportalen	Fynd av invasiva främmande arter ska rapporteras till webbplatsen Invasivaarter.nu. Övriga arter ska läggas in på Artportalen.	Ja

Godkända ändringar

-

Kommentarer om hur projektets villkor har uppfyllts

-

Motivering till beslut

Länsstyrelsen gör bedömningen att projektets totalkostnad är motiverad ur naturvårdssynpunkt. Projektet syftar till att utreda och ta fram förslag på hur natur- och rekreationsvärdena kan stärkas i området. Projektet är inspirerat av intilliggande industriområde där Semper AB genomför liknande åtgärder tillsammans med kommunen och Biosfärsområdet som ett LONA-projekt. Tillsammans stärker de två projekten den gröna infrastrukturen i området.

Politikområden

- Folkhälsa (30 %) Projektet kommer identifiera viktiga faktorer och hur dessa ska stärkas för att gynna människors folkhälsa genom att öka områdets attraktivitet och möjlighet till vistelse.
- Friluftsliv (30 %) Projektet kommer identifiera vilket behov invånare har av ökad tillgång till tätortsnära natur för friluftsförande aktiviteter och hur dessa aktiviteter ska gynnas.
- Övrigt av betydelse för naturvård (40 %) Genom en naturvärdesinventering kan växt- och djurarter i området identifieras och åtgärder som gynnar livsmiljöerna kan planeras.

Bilagor

- Bilaga 3. Översiktskarta.pdf
- Medfinansieringsintyg-Götene.pdf
- Medfinansieringsintyg-Arla.pdf
- Beslut om preliminärt bidrag.pdf

Underskrift och Godkännande av Projekt 23139787

2025-02-24.

Datum 2025-03-03

Underskrift av behörig firmatecknare

UNNOR KRISTINSSON JOHAN NILSSON

Namnförtydligande

För

GÖTENE

GÖTENE

Kommun

